

НАСТАВНО-УМЕТНИЧКОМ ВЕЋУ
ФАКУЛТЕТА ЛИКОВНИХ УМЕТНОСТИ У БЕОГРАДУ
Париска 16
11000 Београд

СЕНАТУ УНИВЕРЗИТЕТА УМЕТНОСТИ У БЕОГРАДУ
Косанчићев венац 29
11000 Београд

ИЗВЕШТАЈ КОМИСИЈЕ ЗА ОЦЕНУ И ОДБРАНУ ДОКТОРСКОГ УМЕТНИЧКОГ ПРОЈЕКТА И
ПИСАНОГ РАДА

Назив докторског умјетничког пројекта: **ГЕСТУАЛНИ РИТАМ ТАЧКЕ у ликовним представама персонализованих простора градова, мултимедијална изложба**, кандидаткиње мр. Исидоре Фићовић .

Комисија за оцену и одбрану докторског уметничког пројекта **ГЕСТУАЛНИ РИТАМ ТАЧКЕ у ликовним представама персонализованих простора градова, мултимедијална изложба**

Кандидаткиње мр. Исидоре Фићовић именована на 477. седници Наставно – уметничког већа ФЛУ 3.марта 2021.године радила је у саставу:

1. Др.Никола Шуица, редовни професор, Факултет ликовних уметности у Београду
- 2.Мр. Радомир Кнежевић, редовни професор, Факултет ликовних уметности у Београду
3. Др. Биљана Јовић, доцент, Шумарски факултет у Београду
4. Др ум. Драгана Б. Стевановић, ванредни професор, Академија уметности Нови Сад
5. Др. ум. Весна Кнежевић, редовни професор, Факултет ликовних уметности у Београду (ментор)

и донела следећи закључак:

Биографија кандидата:

Образовање

Исидора Фићовић је дипломирала и магистрирала на сликарском одсеку Факултета ликовних уметности у Београду у класи професора Чедомира Васића (2001.,2007.). Боравећи на мастер програму на Интерфејс културама (*Interface*) у Линцу, Аустрија 2016. значајно је проширила свој уметнички и креативни рад кроз интерактивну уметност и интердисциплинарно сагледавање самог рада. Исидора Фићовић је била гостујући студент на (IAMAC, Institute of Advanced Media Arts and Sciences) у Огакију, Јапану 2015-2016. На Ерасмус размени на Билги Универзитет у Истанбулу је боравила од 2013-2014. године. Члан је УЛУС-а од 2002. године. Докторске уметничке студије је уписала 2017 на Факултету ликовних уметности у Београду.

2021 - Докторске студије, Факултет ликовних уметности, Београд, Србија

2016 - Мастер диплома Интерфејс Културе, Универзитет уметности у Линцу, Аустрија

2015 - 2016 - Студент у размени на IAMAS-у (Institute of Advanced Media Arts and Sciences), Огаки, Јапан

2013 - 2014 - Ерасмус размена, Билги Универзитет, Истанбул, Турска 2007 - Диплома магистар сликарства, Факултет ликовних уметности, Београд, Србија

2001 - Диплома академског сликара (BA/MA), Факултет ликовних уметности, Србија
Селектоване самосталне изложбе

2020 - Свака тачка јенови почетак, Галерија ФЛУ, Београд, Србија

2020 - Свака тачка јенови почетак, Продајна галерија „Београд“, Београд, Србија

2019 - Време и простор: тачка, линија, круг, троугао, квадрат, ЦЗК Деспотовац; ЦЗК

Ковин, Србија 2018 - Преплет. Змај, Небо и Земља. Луцида галерија, Београд; ЦЗК Сопот;

КЦК Крушевац, Србија

2018 - Преплет. Змај, Небо и Земља. галерија Lucida; Центар за културу Сопот; Центар за културу Крушевац, Београд; Србија

2016 - Геструкествара, кроз векове, линије покретаруке, галерија Степениште, Шуматовачка, Београд, Србија

2016 - Сунцокрет, Асимо и мачка, КЦ Рибница, Краљево, Србија

2015 - Светлост путује брже до нас од звука, са перформансом „Дата Аудиторио“ Даичи

Мисаве, АУ галерија, Беч, Аустрија

2011 - Штајесавремено, Магацин у организацијиДомаомладине, Београд, Србија

Селектованегрупнеизложбе

2020 - Атласчестица - Далисипредвилјив/а, ПавиљонЦвијетаЗуторић, Београд, Србија

2018 - Времејељубав 11 [Show 1], кустос: КиситоАсангни, Малта (Lily Agius Gallery, Sliema); Центарсавременеуметности у Глазгову (CCA Glasgow – UK)

2017 - Повратак у садашњост, U10 галерија, Београд, Србија

2016 - ИнтерактивнаУметност у Раумшифу, деопрограмаРадикалниАтомифестивала АрсЕлектроника, Линц, Аустрија

2015 - Времејељубав 8, кустос: КиситоАсангни, Париз (Sobering Galerie), Тетоуан (National Institute of Fine Arts), Шпанија (Sala Rekalde Bilbao), Амстердам (A LAB), Тирана (Zeta Art Center&Gallery), Сандијеро (Expressive Arts Institute), Јокохама (SAKURA WORKS)

2015 - НеначињениДисплеји (Unmade Displays, curated by DavideBevilacqua and Vincenzo Estremo, ВилаМанин, ФилмФорумУдине, Италија

2013 - Метафоре, кустос: ЕнрикеТомас, nomadenetappe - Уметност и Теорија, Линц, Аустрија

Селектованифестивали и бијенала

2019 - Тријеналепроширенихмедија, ЦвијетаЗузорић, Београд, Србија

2016 - Фестивал С.У.Т.Р.А, Музејнауке и технике, Београд, Србија

2016 - Интерфејсмењакултуре (Wrong), НовоБијеналедигиталнихуметности, Шпанија, Интернет

2015 - ИнтерфејсКултура (POST POST), АрсЕлектроникафестивал (POST CITY), Линц, Аустрија

2013 - ИнтерфејсКултура (Use at your own risk), АрсЕлектроникафестивал (TOTAL RECALL, The Evolution of Memory), Линц, Аустрија

2012 - Петаедицијабијеналамладихуметника (Overlapping Biennial), Букурешт, Румунија
Селектованеуметничкерезиденције

2018 - Уметничкарезиденција у Паризу (Citéinternationale des arts), Француска 2011 -

Интернационалностудио и кустоски програм (ISCP), Њујорк, САД

2011 - Интернационалностудио и кустоски програм (ISCP), Њујорк, САД

2010 - Дан и Лија Пержовски, класа проширеног цртежа, Интернационална летња академија ликовних уметности, у Салзбургу, Аустрија

2006 - Платформа Гаранти Центар савремене уметности (Backyard Residencies), Истанбул, Турска

Награде

2017 - Награда за слику Ротариклуба, Београд, Србија

2012 - Награда за слику Ротариклуба, Београд, Србија

2005 - Прва награда на видео фестивалу „Видеотапета“, Велење, Словенија

Анализа рада:

Докторски уметнички пројекат мр. Исидоре Фићовић под називом **ГЕСТУАЛНИ РИТАМ ТАЧКЕ у представама персонализованих простора градова, мултимедијална изложба**, састоји се из два дела, две изложбе која су реализоване у Галерији Факултета ликовних уметности у Београду и галерије “Београд”, и писаног дела у коме се образлаже уметничка креација и методе које ће бити примењене при реализацији овог пројекта.

Мултимедијална изложба у Галерији Факултета ликовних уметности у Београду и галерији “Београд” приказује визелни део докторског уметничког пројекта. Рад на овом уметничком пројекту ослоњен је на претходна истраживања која је кандидаткиња мр. Исидора Фићовић навела у хронолошком осврту, да би објаснила смисао процеса, однос према ликовном деловању у сусрету са различитим културама и настојању да освести реконекцију са телом, кроз универзалност гестуалног ритма тачке. Мултимедијална изложба обухвата креирање комплексне визуелно амбијенталне целине, од медија у сликарској материји и њеном потенцијалу као и коришћење савремених технологија, видео рада и перформанса. Кандидаткиња је истраживала претходна искуства стечена у комуникацији са различитим културним срединама у тежњи да их концептуално продуби и продукцијски надогради. Телесно кретање у практичном делу докторског уметничког пројекта истражује могућности интуитивног емоционално израженог визуелног језика. Исидора Фићовић тежи да актуелизује тело и гест као основу свих ликовних дешавања, и настало искуство постави као питање односа према природи и перцепцији реалности, истовремено тражећи одговоре у различитости култура и значењима њихових традиционалних вредности. Преношењем искустава синергије различитих култура у хоризонту персонализованих простора има за циљ хармоничну естетику уметничког дела. Ово су елементи који чине суштински део овог докторског уметничког пројекта.

Вишеслојност докторског уметничког пројекта мр. Исидоре Фићовић, **ГЕСТУАЛНИ РИТАМ ТАЧКЕ у представама персонализованих простора градова, мултимедијална изложба**, постављена је у наслову теме и компримовала је претходна искуства формирајући основу за овај пројекат. Поменути процес узима у обзир искуство, којим се одредио ток од идеје до коначног дела, укључујући теоријски аспект, историјски континуитет и увид у деловања савремених уметничких пракси. Праћење процеса рада путем сагледавања сложености доживљаја као феноменолошког односа тела и анализе медијских феномена.

„У односу на аутоматизам алгоритамског тачкања, гестуални ритам тачке је резултат мануелног стварања ликовног израза унутрашњег бића, и снимак временске димензије процеса покрета у слици. Од интерактивне уметности електронике у Линцу (*Interface Culture*), преко визуелног комуникационог дизајна у Истамбулу (*Visual communication design*) преко калиграфије у Јапану (IAMAS) и гостујућих предавања у Хирошими, до мануелног сликарског процеса у докторском уметничком пројекту у Београду (Факултет ликовних уметности) **Гестуални ритам тачке** сажима лично искуство четири града.” како каже аутор.

Критички осврт референата

Писани део докторског уметничког пројекта кандидаткиње мр. Исидоре Фићовић, **ГЕСТУАЛНИ РИТАМ ТАЧКЕ у представама персонализованих простора градова, мултимедијална изложба**, подељен је у више поглавља.

У првом поглављу којим се образлаже тачка као временска димензија слике, интердисциплинарним посматрањем макро и микро космоса, човека и природе у научно-аналитичком процесу објашњава се значај и елементарност симбола тачке. Фокус на истраживање геста и покрета резултира прецизношћу поставке ритма тачке у форми круга.

Почетак овог уметничког истраживања почиње објашњењем рефлексивног поступка “идеја се појављује спонтано”, гест, ритам и тачка су основа, што кандидаткиња описује као прву фазу у свом раду. Гестуално остављање трага, сведочанство је најдиректнијег записа духа, а визуелни ритам телесног кретања, представља актуелну стварност. Тело је реално а не виртуелно и од геста до знака чувствене комуникације побуђују на постављена питања и трагања за одговором. Избор различитих медија је у овом случају примаран. Поступак коришћења различитих материјала и креативних алата, својим посебним квалитетима трагају за креативним смислом, прецизношћу која их организује. Равномерно груписање тачке ка већим скупинама карактерише се као временска промена и покрет и основна је грађа у естетици личног ликовног израза. Предмет интересовања овог истраживања је визуелни ритам што се у поступку ликовне реализације без обзира на медијске разлике, поклапа са намером да је **ГЕСТУАЛНИ РИТАМ ТАЧКЕ у персонализованим просторима градова**, идеја која промовише слободу у процесу стварања, као највиши циљ ствараоца.

Поменута идеја потпуно се окреће ка кретању збирних енергија као временска димензија слике, структурална целина као динамика артикулације ликовних

елемената. Акумулација материје која артикулише основне ликовне елементе тачку линију и боју, а потом њиховим комбиновањем остварује варијације на којима ствара нову објективност визуелног ритма на мотивима персонализованих простора.

Инструментализација телесног кретања, као неконтролисани рефлекс, има за циљ, пре свега, искључивањерационалнога, тако настаје и одмак од наратива док дисциплином усаглашеног ума и тела достиже физичку усредсређеност геста.

Материја је феномен сама за себе, материја боје је акумулација визуелне провокације. Поступком аналогичности и сродности, одређена физичка својства показују посебност и карактер, што је повод да се током ликовног процеса дешавају ситуације у којима се реагује на тренутну констелацију односа. Ново стања материје шаље импулс уметнику да преиспита своје искуство и буде спреман на нову реакцију препуштајући се тренутним импулсима, а не њиховом планирању. Принцип рада постајенамоменте аутоматски, монолог се развија у дијалог са материјом и чин стварања постаје ритуалан.

Удаљавањем процеса ликовног деловања од размишљања о формалним односима ликовних појмова, усредсређивањем на чисту активност управљања процесом, компетативни и медитативни моменти продубљују важност и значења, и изражајнији су од теме.

Кандидаткиња мр. Исидора Фићовић овим начином распореда и приоритета, процес гестуалног тачкања намеће као важан елемент ликовног дела, који дефинитивно утиче и уобличава ликовно дело, у његовој коначној форми.

Значајан део рада кандидаткиња мр. Исидора Фићовић је посветила феномену тачке, гесту и визуелном ритму. У њиховом тумачењу, која је налазила у литератури, од научног до филозофског приступа откривала је како се кроз историју вишеслојних значења приступало наведеним појмовима и паралелно изнела личне опсервације и објашњења. На који начин она доживљава и како чула делују, како реагује на њих. Како подстичу на акцију и колико је њихово узајамно дејство.

После уводног дела који образлаже појмове тело и покрет, визуелни ритам и тачку, односно круг, следи историјски утемељено резонавање, теоријски оквир на који се кандидаткиња ослања, у ком прецизно и стручно одабрана литература и текстови представљају упориште за рад. Појашњавајући појам процеса, она пролази кроз историјске етапе кретања персонализованих простора градова у којима се тежиште пажње преноси са форме на идеју, са завршене форме на ток и развој. У дубљем разумевању релације телесног кретања и анализи различитости искуства везаних за Истамбул, Линц, Хирошиму и Београд као персонализоване просторе, креће од опредељивања, па до деконструкције формалне садржине као завршне тачке уметничког дела. Уметничко дело у овом истраживању је плод процеса анализе и аналогичности, значења и виталних вредности простора четири града у фокусу. У синтези референтних места са кључним појмовима, време представљено у појму тачке, манифестују посебна читања, тумачења и рефлексије.

Што се тиче компаративног односа тачке са просторима паметних градова и савременим поставкама живота технократског друштва, дводимензионална површина у постојку развоја и кулминације доживљаја тачке у аналогној слици и савремене глобалне политике градова истиче потребу за спонтаним где гест постаје носиоц материје. У том случају долази до постављеног питања и промишљања о простору и са природом и времену. Ово се односи на тежњу за већом комуникацијом спонтаног и гестуалног са савременим светом у глобалној дигитализацији. Плод процеса је формирање нових акционих форми у могућности новог нивоа "игре", а то је могућност модуларног креирања, креирања другачијим распоредом елемената где су симбол и природа нераздвојни. Овако се интерактивно креативни процес продужава све до новог постављања рада демонстрацијом интуитивне структуралне тачке. Градови изабрани као релевантне тачке истраживања у изазову посебности и истицању наведених одредница простора иницирају отварање микрокосмоса у новим оквирима. Та потреба је да се енергија гестуалним преношењем импулса психе артикулише у новим односима наметнута новим одабраним простором.

Литература:

1. Милан Вујаклија, Лексикон страних речи и израза, Просвета, Београд, 1972.
2. Мишко Шуваковић, Појмовник модерне и постмодерне ликовне уметности и теорије после 1950, Српска академија наука и уметности – Прометеј, Београд – Нови Сад, 1999.
3. Марио Тополшек, Спонтани круг, пут здравља и вештине, Кокоро, Београд, 2014.
4. Вајсун Лијао, Таи чи класици, Лукаштампа, Београд, 2009.
5. Роберт Темпа, Тајна звезде сиријус, Српска књижевна задруга, Београд, 2007.
6. Isidora Fićović, Interactivity in drawing/writing gesture, from traditional tools to new media devices, AV Akademikerverlag, 2016.
7. Ентони Стивенс, Аријаднино клупко, водич кроз симболе човечанства, STYLOS, 2005.
8. Krešimir Mišak, Smrt transhumanizmu, sloboda narodu, Skalarbooks, Novi Sad, 2020.
9. Морихеја Уешиба, Аикидо пут љубави, мисли и идеје Морихеја Уешибе, оснивача Аикидоа, II, Кокоро, Београд, 2006.
10. Марио Тополшек, Развијање унутрашњег знања, Кокоро, Београд, 2015.
11. Харолд Росенберг, Огледи о послератној америчкој уметности, „Прометеј“, Нови Сад, 1997.
12. Dr Eiichi Tosaki, Rhythm as Composition: Looking for a Common Ground (Searching

- for n-Dimensional Form: Bimanual-Coordination Drawing (BCD) and Rhythm as Composition Eiichi Tosaki , PhD Philosophy and Art History, Melbourne University 2002, Submitted as a requirement for the degree of Doctor of Philosophy at, Monash University in 2016, Faculty of Art Design & Architecture , Department of Fine Art 2016
13. Tosaki, Eiichi (2017, xix) Mondrian's Philosophy of Visual Rhythm (Phenomenology, Wittgenstein, and Eastern thought), Springer Science + Business Media B. V. 2017.
  14. Џ. К. Купер, Илустрована енциклопедија традиционалних симбола, Нолит, Београд, 1978.
  15. Небојша Х. Граца, Свест и здравље, Београд, 2007.
  16. Александар Чучаковић, Нацртна геометрија, Академска мисао, Београд, 2010.
  17. Gerrit Stoles, Circle Geometry for High School Students, 2014.
  18. Георгије Гурџијев, Све и свја или белзебубови разговори са унуком, Логос, Агенција за издавачку делатност, Графичар, Горјани, Београд, 2014.
  19. Dušan, Pajin, Lepo i uzvišeno, Filozofija umetnosti i estetika – od renesanse do romantizma, Beograd, Austrian Cooperation I WUS Austria u okviru projekta CDP + 110/2004, 2005.
  20. Зоран Павловић, Свет боје, Туристичка штампа, Београд, 1977, стр. 44.
  21. Коста Богдановић, Рајка Бошковић, Ликовна култура, Завод за уџбенике, Београд, 2013.
  22. Зоран Игњатовић, Ликовна култура, Завод за уџбенике, Београд, 2007.
  23. Какузо Окакура, Идеали Истока, са посебним освртом на уметност Јапана, Кокоро, Београд, 2008.
  24. Х.В.Јансон, Историја уметности, Издавачки завод „Југославија“, Београд, 1970.
  25. Woman artists, in the 20 th and 21 st century, Taschen, Köln, 2005.
  26. Jasia Reichardt, Op Art, 1966, Concept of Modern Art, Penguin books, 1981.
  27. Драгољиб П Антић, Гнездо цивилизације и древне миграције, Пи пресс, Пирот, Београд 2019.
  28. Универзитет уметности, Ликовне свеске, Завод за уџбенике и наставна средства, Београд 1996.

29. Ана Малетић, Покрет и плес, Културно – просвијетни сабор Хрватске, Загреб, 1983.
30. Џозеф Марфи, Моћ подсвести, Вулкан, Београд, 2013
31. Дејвид Атенборо, Живот на нашој планети, Laguna, 2020, стр.192
32. Klajv Ponting, Ekološka istorija sveta, „Odiseja“, Beograd, 2009.
33. Алтун Селџук, Византијски султан, Dereta, Beograd, 2013.
34. Маја Завишић, Разумевање концепта бесконачности код ученика основних школа – мастер рад, Универзитет у Новом Саду – Природно математички факултет департман за математику и информатику, Нови Сад, 2020.
35. Paul White, The Illustrated Book of Changes, Dolphin books, Beijing, 2006.
36. Ђина Пискел, Општа историја уметности I, „Вук Караџић“,

Оцена резултата и закључак са образложењем уметничког доприноса рада

Докторски уметнички пројекат **ГЕСТУАЛНИ РИТАМ ТАЧКЕ у представама персонализованих простора градова**, мултимедијална изложба, кандидаткиње мр Исидоре Фићковић, своју специфичност и вредност гради на снажном доживљају феномена тела као основном покретачу у истраживању геста, ритма и тачке у анализи и корелацији са персонализованим просторима градова у којима је боравила у току свог ликовног усавршавања. Тачка је градивни материјал, којим кандидаткиња успоставља нови свет слике, у свим технолошким и интердисциплинарним формама, уједно подстакнута и подржана деликатном енергијом и поетиком персонализованих простора изабраних градова, Истамбула, Линца, Хирошима и Београда. Преиспитивањем граничних вредности, полазишних тумачења и подстицаја који полазе од знаковности основних појмова везаних за тачку и ритам, али и изведених ликовних и визуелних појмова, она разматра важност комуникације универзалног језика, телесног кретања. Својеврсна поетичност којом је овај рад писан додаје још једну квалитативну раван, а последица је истраживања корелације дејства тела и геста на ствараоца, што чини једну динамичну спиралу у процесу стварања и резултирала је изложбом која је део овог уметничког пројекта. Компаративни односи тачке и простора, градова у традиционалним у савременим поставкама живота и дводимензионалне површи, гест, ритам и тачку претпостављају глобалним вредностима градова. У потреби за спонтаним где гест постаје носиоц материје постављено је питање и промишљања о простору, природном и времену. Тежњом комуникације тела у гестуалном тачкању и савременог света у глобалној дигитализацији где плод процеса иницира формирање нових акционих форми у могућностима новог нивоа „игре“. Могућност уновим формама интердисциплинарног модуловања и креирања, распоредом елемената где су симбол и природа

нераздвојни, креативно интерактивни процес рада оживљава демонстрацијом интуитивне структуралне тачке. Избор градова као тачки истраживања у наводима одредница простора отварају микрокосмос. енергија гестуалним преношењем импулса психе артикулише у новим односима наметнута новим одабраним простором.

енергија која је потрошена да се артикулишу токови личног доживљаја кретања као средство ликовног изражавања у реалном времену и простору као и разумевање значења и вредности светских култура. Енергија у смислу материје формиране на подлогама снажним гестом, доминира Концентрација на одговор којим боја градова у фокусу тражи својим деловањем везује се за свест о трајању и фундаменталним вредностима поменутих култура и везана је за живот .

Имајући у виду сложеност пројекта и аутентичност уметничког рада који рефлектује интересовања и тежње кандидата задате темом, **ГЕСТУАЛНИ РИТАМ ТАЧКЕ у представама персонализованих простора градова, мултимедијална изложба**, користећи сликарску праксу, савремену технологију и теоријска сазнања постигнути су високо постављени циљеви. Значај овог докторског уметничког пројекта су фундаментално истражена питања и одговори о односу феномена тела, геста и тачке у сусрету са различитостима компримованих простора и култура. Прецизним и јасним разматрањем у писаном делу докторског уметничког пројекта и изложбом, стечена знања и искуства трасирају уметнички аутентичан пут у професионалном развоју. Комисија за оцену и одбрану сматра да је кандидаткиња мр Исидора Фићовић успешно реализовала и представила јавности свој уметнички пројекат и предлаже Наставно- уметничком већу Факултета ликовних уметности да усвоји овај извештај и достави Сенату Универзитета уметности, како би се могао одредити датум одбране .

1. Др. Никола Шуица, редовни професор, ФЛУ, Београд
2. Мр. Радомир Кнежевић, редовни професор, ФЛУ, Београд
3. Др. Биљана Јовић, доцент, Шумарски факултет, Београд
4. Др ум. Драгана Б. Стевановић, ванредни професор, Академија уметности Нови Сад
5. Др. ум. Весна Кнежевић, редовни професор, ФЛУ, Београд (ментор)